

Epifani. 2. søndag efter de 3

Johannes 1:29-42. Esajas 49:1-7. 1 Kor 1:1-9. Nadverfejring hvis det er muligt

Epifanitiden, efter julens historier om Jesu fødsel, skal lære kirken, hvem og hvad Jesus er. 2. søndag efter Helligtrekonger skifter teksterne fra Matthæus evangeliet til Johannes evangeliet, og dermed kommer vi ind i en anden måde at fortælle Jesus-historien på. Det er dog fortsat Esajas, som bliver den gammeltestamentlige tekst, der skal hjælpe os med at tolke, hvad der står i Johannes 1:29-42.

Det absolut bemærkelsesværdige i denne tekst er, at Johannes kalder Jesus: "Guds Lam." Hvad betyder det? Endnu før Jesus har gjort noget som helst og ikke fortalt noget om sit ærinde i denne verden, kalder Johannes ham: "Guds Lam." Ingen andre evangelier har dette udsagn. I Johannes Åbenbaring bruges "Guds Lam," som et af de mest anvendte navne om Jesus.

Hvad vil Johannes sige med betegnelsen: "Guds Lam?" Guds kæledyr? Guds blide skabning? Guds husdyr, som Gud passer på ude på marken, ligesom David var hyrde for lam?

Det forbliver en mystisk betegnelse for Jesus helt frem til efter Jesu død og opstandelse. Så bliver det tydeligt, hvad Johannes mente med at kalde Jesus "Guds Lam," men det oplevede Johannes ikke, for han var død på det tidspunkt.

Det bliver Paulus, som udvikler tankerne og forståelsen af, at Guds Lam betyder Guds offerlam. Derfor har vi også en Paulus-tekst med denne søndag. Guds Lam er en metafor for, at Jesus indtager den plads i de hellige ritualer i Templet i Jerusalem, hvor et lam ofres som led i overholdelsen af Pagten med Gud, den pagt som skal sikre Guds befrielse, beskyttelse og frelse af hele folket. Johannes' metafor for Jesus udtrykker først, at det er Gud selv, der kommer med det, der skal ofres. Det er ikke mennesker eller en Judas, der forråder Jesus, som er årsagen til, at Jesus ofres. Det er Gud selv, der står bagved og er ansvarlig for det, der ofres.

Det andet, der er værd at bemærke, er, at det netop er et offerlam, Jesus bliver kaldt. Jesus bliver en erstatning for det, der kendes fra offerhandlingerne i Templet i Jerusalem, de handlinger, som skal sikre Pagten, men nu som "den nye pagt ved mit blod," som Jesus siger ved indstiftelsen af Nadveren skærtorsdag aften, lige før det for alvor sker.

Men her opstår en vanskelighed. Ikke for Johannes og disciplene, men for os og kirken. Hvad er det for et offerlam, Jesus erstatter? Der er jo flere forskellige offerhandlinger omtalt i Det gamle Testamente. Skyldoffer. Taksigelsesoffer. Forsoningsoffer. Erstatningsoffer. Høstoffer. Og flere, som alle skal sikre den gode relation til Gud Herren; Elohim Jahwe.

Luther valgte, da han oversatte Paulus, at begrænse forståelsen af Jesus, som Guds Lam, til, at det udelukkende er et forsoningsoffer, Jesus er. Den begrænsning finder vi ikke i de græske tekster. Det danske Bibelselskab valgte at følge Luthers ensidige oversættelse i danske bibler ved at skrive forsoningsoffer og senere soningsoffer. Når Wesley forklarer, hvilket Guds Lam, Jesus er, så bruger han oftest det mest oplagte ud fra teksterne om Jesu død og opstandelse under den jødiske påskefejring, at Jesus erstatter Påskelammet, ofret, der skal sikre befrielsen, afvisning af dødens magt, og vejen fremad til nyt liv.

Det bliver ganske afgørende for den kristne frelsesforståelse om "Guds Lam" skal forstås begrænset, som et forsonings- og skyldoffer, eller om forståelsen holdes åben, så mange flere typer ofre, især Påskelammet, indgår i fortolkning af metaforen "Guds Lam."

Johannes er den, vi kan takke for, som den første og stærkeste stemme, at identificere Jesus som "Guds Lam." Den mere detaljerede forståelse af, hvilket Lam, der er tale om, kan Johannes

ikke hjælpe os med. Det er måske netop godt, at Johannes' identifikation af Jesus som "Guds Lam," åbner døren for flere tolkninger af, hvad det er for et offer, Gud vil bringe med Jesu død og opstandelse, til befrielse, afvisning af dødens magt, og bane vejen fremad til nyt liv, som jo er Pagtens indhold.

Identifikationen af Jesus, som "Guds Lam" er helt afgørende for Kristendommens budskab. Derfor er det også værd at bemærke, at kaldelsen af de første disciple kædes sammen med Johannes' identifikation af Jesus, som "Guds Lam," for det er det budskab, der er kernen i den kristne forkyndelse, som skal spredes til alle folk. Hvis ikke disciplene fatter den pointe, så har de ikke fattet kernen i, hvad Kristendommen har at forkynde. Vidnesbyrdet gælder netop at være vidne til den begivenhed, hvor Jesus tydeligt bliver "Guds Lam."

Salmeforslag:

67. Hvad mener I om Kristus

71. Jesus, store sjæleven

549. Vi kommer på dit ord

Salmebog side 854: Se Guds Lam